

Natuurwaardenonderzoek Kenniskwartier Noord

Gemeente Amsterdam
Dienst Ruimtelijke Ordening

Beleidsteam Stad

Mei 2013

Inhoud

1. Samenvatting en conclusies	3
2. Inleiding.....	4
3. Kaders	6
4. Beschrijving van het gebied en inventarisatie.....	8
5. Ingrepen en analyse van de effecten op flora en fauna	12
6. Consequenties natuurwetgeving en ontheffing Flora- en faunawet	13

1. Samenvatting en conclusies

Voor het plangebied Kenniskwartier in de Zuidas wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Het plan legt voor een deel de tot op heden ontwikkelde situatie vast en maakt verder een aantal nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Het betreft de invulling van de nog onbebouwde kavel. In dit natuurwaardenonderzoek is nagegaan of er vanuit de natuurwetgeving consequenties zijn voor de uitvoering van het nieuwe bestemmingsplan.

Er zijn in de nabijheid van het plangebied geen Natura2000-gebieden gelegen, waarop een negatief effect te verwachten valt. Voor dit plangebied gaat het vooral om soortbescherming, of te wel de Flora- en faunawet is hier relevant.

In het aan de oostkant van het plangebied gelegen stukje bosplantsoen hebben in het recente verleden een sperwer en een boomvalk gebroed. Het is niet vastgesteld of deze roofvogelsoorten ook in 2012 in dit gebied gebroed hebben. De nesten van de sperwer en de boomvalk behoren tot de categorie van jaarrond beschermde verblijfplaatsen. Dat betekent dat er een ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet voor deze soorten nodig is. In juli 2012 is er een situatie ontstaan waarbij de mogelijkheden om ontheffing aan te vragen zeer beperkt zijn.

Voor de in het bosplantsoen aangetroffen brede wespenorchis geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Fig.1 Braakliggend terrein op voormalig sportveld

2. Inleiding

Het project

Het bestemmingsplan voor het plangebied Kenniskwartier maakt een aantal nieuwe ontwikkelingen mogelijk. In deze natuurtoets wordt onderzocht welke consequenties er vanuit de natuurwetgeving kunnen zijn voor het bestemmingsplan.

Werkwijze

Deze toets behandelt eerst de wettelijke en beleidskaders. Daarna volgt een beschrijving van het gebied en de soorten die er voorkomen dan wel verwacht kunnen worden. Vervolgens worden de mogelijke effecten van ingrepen op de aanwezige soorten beschreven. Tenslotte wordt beoordeeld of er omstandigheden zijn, waarbij een ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet aangevraagd moet worden. En onder welke voorwaarden een ontheffing naar alle waarschijnlijkheid verkregen kan worden. Op 20 augustus 2012 en 6 december 2012 is het plangebied bezocht. Bij het laatste bezoek is naar nesten in bomen gekeken. De definitieve versie van de notitie is in februari 2013 opgeleverd. In mei 2013 is de paragraaf over de ontheffingsmogelijkheden voor roofvogels gewijzigd naar de laatste inzichten

Eerder onderzoek

Gegevens over het voorkomen van soorten worden sinds 1990 bijgehouden in de 'Ecologische Atlas Amsterdam'. De grotere groengebieden zijn regelmatig geïnventariseerd, ook in de directe omgeving van de Gemeente Amsterdam. De soortgroepen waarvan de gegevens zijn bijgehouden zijn zoogdieren, broedvogels, reptielen, amfibieën, vissen, kreeftachtigen, dagvlinders, sprinkhanen, krekels en libellen. Locaties van roepende rugstreeppadden worden elk jaar in kaart gebracht. In 2004 en 2005 zijn alle kolonies huismussen in de openbare ruimte van Amsterdam geïnventariseerd. Verder is gebruik gemaakt van het gegevensbestand van de NDFF (Nationale databank Flora en fauna).

Voor het plangebied of directe omgeving zijn in het verleden de volgende onderzoeken gedaan:

- Flora- en faunascan; Vleermuizen Mahlerlaan; september 2011
- Flora- en faunascan; Controle bomen Parnassusweg; Natuurbeleven; december 2011.
- Natuurtoets Tramlus bij De Boelelaan; Natuurbeleven; 6 juli 2010.
- Natuurtoets Tramlus Vijver en bomen; Natuurbeleven; 4 april 2010.
- Briefrapport 'Biggenbos'; Natuurbeleven; 11 juni 2011.
- BREEAM Ecologische onderbouwing realisatie Deloitte kantoor in de Zuidas; Tauw; 14 december 2010.
- Oriënterend ecologisch onderzoek fase 1 VUMC te Amsterdam en inventarisatie en visuele inspectie bomenbestand; Pius Floris boomverzorging Amsterdam; januari 2011.
- Onderzoek natuurwaarden Zuidas-gebied ten behoeve van de MER-beoordeling; DRO; september 2007.
- Zuidas, deelgebied West, boomonderzoek, samenvatting; IBA; 4 juni 2008.

Fig. 2 Begrenzing van het plangebied

3. Kaders

Wettelijke kaders	
Natuurbeschermingswet (1998) - Natura-2000 (gebiedsbescherming)	Gebiedsbescherming - Natuurbeschermingswet 1998: Natura 2000 Onder de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) zijn gebieden aangewezen die onderdeel uitmaken van de Europese ecologische hoofdstructuur, de Natura 2000 gebieden genaamd. Indien een ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt in of in de nabijheid van een Natura 2000 gebied moet worden onderzocht of de ontwikkeling de kwaliteit van het gebied kan verslechteren of verstoren. Indien het bestemmingsplan de kwaliteit van een Natura 2000 gebied kan verslechteren of verstoren dient er een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet te worden aangevraagd.
Flora- en faunawet, gedragscode en zorgplicht (soortbescherming)	In april 2002 is de Flora- en faunawet (Ffwet) van kracht geworden. Op grond van deze wet zijn vrijwel alle in het wild en van nature in Nederland voorkomende dieren, beschermd. De Ffwet bevat verbodsbepalingen met betrekking tot het aantasten, verontrusten of verstoren van beschermde dieren en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen. Bij vrijwel alle ingrepen moet met door Flora- en faunawet beschermde soorten rekening worden gehouden. De beschermde soorten zijn met behulp van tabellen onderverdeeld in verschillende niveaus van bescherming. (Zie tabel op volgende bladzijde). Voor het bestemmingsplan moet inzichtelijk worden gemaakt voor welke soorten er mogelijk ontheffing van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd en onder welke voorwaarden deze naar alle waarschijnlijkheid verkregen zal worden. In Amsterdam is er sinds 2009 een gedragscode Flora- en faunawet voor het zorgvuldig handelen bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer en onderhoud. De gedragscode is van toepassing op alle plannen en projecten die in opdracht van of door de gemeente Amsterdam worden voorbereid en uitgevoerd. Als er volgens deze gedragscode gewerkt wordt is een ontheffingsaanvraag voor een aantal minder zwaar beschermde soorten niet nodig. Voor alle soorten, ook niet-beschermde, geldt bij voorbereiding en uitvoering van werkzaamheden de zorgplicht. Dat betekent dat door zorgvuldig te werken zo veel mogelijk negatieve effecten op diersoorten moet worden voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld door bij de planning en bij de uitvoering van werkzaamheden rekening te houden met de aanwezige soorten.
Beleidskaders	
Ecologische Hoofdstructuur (landelijk en provinciaal beleid)	Voor heel Nederland zijn natuurgebieden met verbindingzones vastgelegd. Dit noemen we de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een belangrijk middel om de hoofddoelstelling van het natuurbeleid te bereiken: natuur en landschap behouden, versterken en ontwikkelen, als essentiële bijdrage aan een leefbaar Nederland en een duurzame samenleving. De EHS moet er onder meer toe bijdragen dat afspraken over het behoud en het herstel van biodiversiteit worden nagekomen. Na realisatie is de structuur uiteindelijk grensoverschrijdend, zodat diersoorten zich vrij kunnen bewegen en vermengen over Europa. Bij kwantitatieve of kwalitatieve aantasting van de EHS dient gecompenseerd te worden volgens de in de Nota Ruimte vastgelegde regels.
Rode lijstsoorten (landelijk beleid)	Eens per tien jaar worden er Rode lijsten opgesteld. Hierop komen soorten die om verschillende redenen sterk in aantal achteruitgaan. Voor het Ministerie van LNV zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Het Ministerie stimuleert dat bij bescherming en beheer van gebieden rekening wordt gehouden met de Rode-lijst-soorten, en dat zo nodig en zo mogelijk aanvullende soortgerichte maatregelen zullen worden genomen.
Hoofdgroenstructuur (Amsterdams beleid)	In de structuurvisie van Amsterdam 2040 (vastgesteld in 2011) is de hoofdgroenstructuur opgenomen. Voor functiewijzigingen, die buiten de vastgelegde kaders vallen moet advies worden gevraagd aan de Technische Advies Commissie Hoofdgroenstructuur. Eventuele wijzigingen kunnen aan de Gemeenteraad worden voorgelegd.
Ecologische structuur (Amsterdams beleid)	De "Structuurvisie 2040" is verder uitgewerkt in een ecologische visie. Deze is in juli 2012 door de Gemeenteraad vastgesteld. De bijbehorende kaart laat de ecologische structuur zien, zoals die door dieren wordt gebruikt. In de structuur is een aantal knelpunten onderkend. De ambitie is om deze barrières voor dieren weg te nemen.

Verschillende niveaus van bescherming soorten Flora- en faunawet			
Vogels		Voorbeelden	kenmerken
	Vaste rust- en verblijfplaatsen (lijst augustus 2009)	Sperwer, boomvalk, buizerd, Steenuil, Huismus	Hele jaar beschermd, ontheffing alleen mogelijk op grond van: b) de bescherming van flora en fauna c) de veiligheid van het luchtverkeer d) de volksgezondheid en de openbare veiligheid en f) het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom, anders dan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren
	Overige broedvogels, inventarisatie gewenst (lijst augustus 2009)	Boerenwaluw, koolmees, ekster, zwarte kraai, grote bonte specht, zwarte roodstaart	De nesten zijn niet jaarrond beschermd, omgevingscheck om te bepalen of er voldoende alternatieve nestmogelijkheden in de omgeving zijn is wel nodig.
	Overige broedvogels	Merel	In de broedperiode beschermd.
	Exoten	Halsbandparkiet	Niet beschermd, de zorgplicht is wel van toepassing.
Overige dieren en planten			
	Tabel 3 soorten van de Europese Habitatrichtlijn (bijlage IV)	Vleermuizen, rugstreeppad	Rust- en verblijfplaatsen beschermd, ontheffing is mogelijk op de onder vogels genoemde gronden en op grond van 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.'
	Tabel 3 In AMvB aanvullend aangewezen streng beschermde soorten	Ringslang	Rust- en verblijfplaatsen zijn beschermd, ontheffing op grond van ruimtelijke ontwikkeling.
	Tabel 2	Rietorchis	Geen ontheffing nodig met gebruik van gedragscode.
	Tabel 1	Bruine kikker	Vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling; wel een zorgplicht.
	Niet beschermd	Algemene vlindersoorten	

Nieuwe natuurwet

Er is een nieuwe natuurwet aangekondigd. Het is nog niet bekend wanneer deze aan de Tweede kamer zal worden voorgelegd. In deze nieuwe wet worden Boswet, Natuurbeschermingswet en Flora- en faunawet samengevoegd. In het conceptvoorstel wordt de bescherming van niet-Europees beschermde soorten verminderd.

4. Beschrijving van het gebied en inventarisatie

Omgeving

Het bestemmingsplangebied ligt in stadsdeel Zuid en maakt deel uit van het grootstedelijk projectgebied Zuidas. Ten westen van de Zuidas ligt De Nieuwe Meer, met aan de noordkant daarvan de oeverlanden en aan de zuidkant ervan het Amsterdamse bos. Het bestemmingsplangebied grenst aan de taluds van de A10 met spoorbaan. Aan de noordzijde van de A10 bevindt zich begraafplaats Buitenveldert.

Het plangebied

Net ten westen van het plangebied op voormalige tramlus wordt het kantoorgebouw van Deloitte gebouwd. Het deel van plangebied ten noorden van de Gustav Mahlerlaan is vrijwel geheel braakliggend terrein op voormalige sportvelden met onder andere graveltennisvelden.

Op dit braakliggend terrein kunnen drie deelgebieden worden onderscheiden:

- Het westelijke deel met plassen/ poeltjes met lisdodde en wat puinresten;
- Het middengedeelte, van het westelijk deel afgescheiden door een bomen/struikenhaag (met onder andere coniferen en hoge populieren); hier staat opschot van bomen vooral wilg en populier;
- Het biggenbos tegen de Parnassusweg aan; een dicht bos met hoge populieren.

Langs de noordrand, grenzend aan berm en talud van de A10 staat een rij met hoge populieren.

Het talud van de snelweg is dichtbegroeid met vooral eiken. Tussen het talud van de snelweg en het bestemmingsplangebied ligt een brede sloot. De oever van deze sloot is ruig begroeid met veel riet, brandnetel en koninginnenkruid.

Ten zuiden van de Gustav Mahlerlaan liggen de sportvelden van SC Buitenveldert. Er zijn uitsluitend kunstgrasvelden. Er ligt nauwelijks groen om heen, alleen aan de oostkant is een singel met populieren. De nieuwe tramlus is inmiddels aangelegd en functioneert.

Ecologische verbinding

Grondgebonden soorten kunnen zich langs de taluds van de A10/spoorbaan verplaatsen. Via spoorbaan en taluds is er een verbinding met de noordelijke Oeverlanden van De Nieuwe Meer.

Bevindingen eerder onderzoek

In 2011 zijn in het Biggenbos brede wespenorchissen waargenomen en is een broedende sperwer vastgesteld; Natuurbelevens; 2011. In 2009 broedde in hetzelfde bosje een boomvalk.

In het onderzoek van Pius Floris (2011) wordt alleen de brede wespenorchis als beschermde soort in het bestemmingsplangebied genoemd. In het bosje zijn een aantal nestkasten opgehangen, er hangt ook een vleermuiskast aan een boom. (Natuurbelevens; 2011).

In 2012 worden in vakken met bomen, struiken en kruidlaag van de taluds de aanwezigheid van de volgende soorten verondersteld: merel, zanglijster, heggemus, roodborst, winterkoning, staartmees, koolmees, pimpelmees, fitis, tjiftjaf, zwartkop, groenling, putter, vink, zwarte kraai, ekster en Vlaamse gaai. Algemene kleine zoogdieren zoals egel en bosmuis zijn hier eveneens te verwachten. (Natuurbelevens; 2012)

Op 4 juli 2012 is door Arjan van Duivenboede onderzoek naar vissen uitgevoerd. Hij komt tot de volgende conclusie voor het water in het Zuidas-gebied: het water is overal van slechte kwaliteit, weinig doorzicht, er is alleen karper gevangen, de aanwezigheid van bittervoorn is uitgesloten.

Ook bij het leegvangen van de vijver voor het Deloittegebouw zijn geen beschermde vissoorten aangetroffen. Hier werd vooral kleine blankvoorn (75%) gevangen. Andere soorten waren: baars, ruisvoorn, brasem, zeelt en een vijftal snoeken. Natuurbelevens (2010).

In 2011 is het westelijke deel van het plangebied op vleermuizen geïnventariseerd. (Natuurbeleven; 2011). De conclusie van dit onderzoek is dat het gebied door enkele jagende gewone dwergvleermuizen gebruikt wordt en dat het verdwijnen van dit deel van het plangebied geen consequenties heeft voor de functionaliteit van het foerageergebied omdat er voldoende jachtruimte in de vorm van tuinen, parken en water in de omgeving aanwezig is.

Inventarisatie: aangetroffen en verwachte soorten

Zoogdieren

Er is op het braakliggende kavel geschikt biotoop voor algemene soorten als haas, bosmuis, gewone bosspitsmuis, veldmuis, egel en mol. Sporen van konijnen zijn niet gezien. Het plangebied is via de taluds van de A10 bereikbaar voor kleine marters, zoals hermelijn en wezel.

Vleermuizen

Voor het onderzoek voor de bouw van het Deloitte-gebouw is in 2010 door Natuurbeleven een onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd, dat ook het huidige plangebied bestreek. Bij dat onderzoek zijn er enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De conclusie is dat het plangebied een niet intensief gebruikt foerageergebied is voor gewone dwergvleermuizen.

Amfibieën

Het meest westelijke deel van het braakliggende terrein is een ideale biotoop voor rugstreeppad. Deze soort van de Europese Habitatrichtlijn komt echter niet de buurt voor en wordt dan ook niet verwacht.

Broedvogels

De hoge populieren langs de Parnassusweg zijn geschikt broedbiotoop voor roofvogels. In het recente verleden heeft er een sperwer en een boomvalk gebroed. Respectievelijk in 2009 en 2011, waargenomen door Mark Kuiper van Bureau Natuurbeleven.

In 2012 zijn er geen waarnemingen bekend van de genoemde roofvogels in het stukje bosplantsoen langs de Parnassusweg. (Vogelwerkgroep Amsterdam) Omdat er niet gericht is waargenomen op de aanwezigheid van sperwer en boomvalk in de broedtijd van deze vogels (de periode waarin een broedende sperwer kan worden vastgesteld loopt van 1 maart tot en met 15 juli; die voor de boomvalk van 1 mei tot en met 31 augustus). In deze periode moeten minimaal twee bezoeken met een tussenperiode van minimaal tien dagen worden afgelegd om te kunnen vaststellen dat er geen broedende roofvogels aanwezig zijn.

Fig. 3 Locaties van zichtbare nesten in bomen op 6 december 2012

- 1 Hoog nest, hier vloog een ekster rond
- 2 Nest laag in de boom
- 3 Nest laag in de boom, hier vloog een ekster rond
- 4 Nest op een tak

Nest 1

Nest 2

Nest 3

Fig. 4 Zichtbare nesten in bomen op 6 december 2012

Flora

De brede wespenorchis is een waargenomen soort in het populierenbos.

Insecten

Het is niet aannemelijk dat er beschermde insecten voorkomen.

Analyse

Alhoewel niet met zekerheid is vastgesteld dat er in 2012 roofvogels in het plangebied hebben gebroed, is er in deze notitie vanuit gegaan dat deze er gebroed hebben. Dit omdat in twee voorgaande jaren een broedende sperwer en boomvalk zijn vastgesteld en er in 2012 niet gericht op de aanwezigheid van roofvogels is geïnterviewd. De sperwer bouwt jaarlijks een nieuw nest, vaak in de directe omgeving van oudere nesten (SOVON Inventarisatierichtlijnen).

Boomvalken broeden bij voorkeur hoog in een boom, in oude nesten van bijvoorbeeld kraaien of duiven. De vogels beginnen pas laat met broeden, zodat er een rijk aanbod van jonge vogels is om als voedsel te dienen voor de kuikens van boomvalk. In de winter verlaat de boomvalk Europa om te overwinteren in Afrika. (www.vogelvisie.nl). De Voorkeur gaat vooral uit naar oude nesten van kraaien, die zitten veelal op hoge strategische plaatsen (Broedatlas Noord-Holland).

Fig. 5 Er zijn in het bosplantsoen nestkasten opgehangen

5. Ingrepen en analyse van de effecten op flora en fauna

Het plan

Het bestemmingsplan staat gemengde functies toe op het noordelijk, nu braakliggende, deel. Het deelgebied ten zuiden van de Gustav Mahlerlaan blijft de sportbestemming houden.

Mogelijke effecten op beschermde soorten

Door de uitvoering van het bestemmingsplan verdwijnt foerageergebied voor vleermuizen en de broedbiotoop van een aantal vogels .

Fig. 6 Conifeer op braakliggend voormalig sportpark

6. Consequenties natuurwetgeving en ontheffing Flora- en faunawet

Gebiedsbescherming

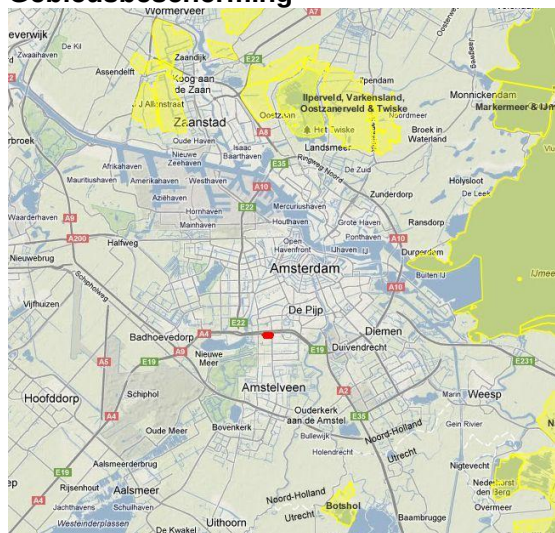

Fig. 7 Natura2000-gebieden

Fig. 8 Ecologische Hoofdstructuur (kaart Provincie)

Fig. 9 Hoofdgroenstructuur Gem Amsterdam

Het plan bevindt zich buiten de Speciale Beschermingszones. Botshol, ten zuiden van Ouderkerk aan de Amstel, is het meest nabijgelegen Natura2000-gebied. Andere beschermde gebieden in de omgeving zijn: de polder Westzaan en IJperveld, Oostzanerveld en Twiske, ten noorden van het Noordzeekanaal, en het Markermeer. Negatieve effecten op deze gebieden worden gezien de afstand niet verwacht. De Botshol ligt ongeveer 10 kilometer van het plangebied.

Het Kenniskwartier ligt niet in de Ecologische Hoofdstructuur. Het Amsterdamse Bos – op enkele honderden meters afstand gelegen – en Amstelland maken deel uit van de EHS. Effecten op deze Provinciale structuur zijn niet te verwachten.

Begraafplaats Buitenveldert, het Gijsbrecht van Aemstelpark, de noordelijke Oeverlanden van de Nieuwe Meer en het Amsterdamse bos zijn gebieden uit de omgeving die tot de Hoofdgroenstructuur van de Gemeente Amsterdam behoren.

Fig. 10 Ecologische structuur

Een deel van de taluds van de A10 is onderdeel van de ecologische structuur van Amsterdam. Ter hoogte van het plangebied is deze niet doorgetrokken in verband met ontwikkelingen in de Zuidas.

Soortbescherming

Zoogdieren

Voor de grondgebonden zoogdieren: wezel, hermelijn, haas, konijn, mol, egel en bosmuis geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Wezel en hermelijn zijn soorten van de Rode lijst.

Vleermuizen

Voor vleermuizen is een ontheffing nodig als er verbodsartikelen overtreden gaan worden. Alle vleermuissoorten worden streng door de Flora- en faunawet beschermd (Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn). Foerageergebied van vleermuizen wordt beschouwd als 'vaste rust- en verblijfplaats' en valt onder artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor dit deel van het plangebied geen consequenties heeft voor de functionaliteit van het foerageergebied omdat er voldoende jachtruimte in de vorm van tuinen, parken en water in de directe omgeving aanwezig is. Onderzoek naar baltsplaatsen van ruige dwergvleermuis in bomen heeft niet plaatsgevonden. Bij het nader onderzoek moet het vleermuizenprotocol worden gevolgd. In de praktijk zal dit betekenen dat er minimaal twee keer in de late avond gespecialiseerd onderzoek zal moeten worden gedaan met batdetectoren. Hoe het vleermuizenprotocol moet worden toegepast is te vinden op:

http://www.gegevensautoriteitnatuur.nl/files/vleermuisprotocol_2012_24_februari_2012-1.aspx (Er verschijnen regelmatig aangepaste protocollen).

Broedvogels

Voor de meeste broedvogels in het plangebied geldt, dat de nesten gedurende de broedtijd zijn beschermd, maar daar buiten niet. Ontheffing voor broedende vogels wordt niet verleend, omdat het in de regel goed mogelijk is om verontrusting in het broedseizoen te voorkomen.

Voor de nesten van een aantal roofvogels, waaronder boomvalk en sperwer, geldt dat deze ook buiten het broedseizoen beschermd zijn. Ze zijn ingedeeld in de categorie vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Zoals eerder aangegeven is niet met zekerheid vastgesteld dat beide soorten in 2012 daadwerkelijk in het gebied hebben gebroed. Mocht in 2013 uit gericht onderzoek binnen de daarvoor aangegeven perioden blijken dat de soorten niet in het gebied broeden, kan worden geconcludeerd dat er geen jaarrond beschermde nesten in het gebied aanwezig zijn.

De mogelijkheden om voor deze roofvogels ontheffing aan te vragen zijn beperkt. De Europese Vogelrichtlijn laat geen andere gronden om ontheffing aan te vragen toe dan:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

In bepaalde gevallen kan van het verbod tot verwijderen van nesten ontheffing worden verleend. In 2009 heeft de bestuursrechter echter bepaald dat een 'belang van ruimtelijke ontwikkeling' gelet op de Europese Vogelrichtlijn niet als ontheffingsgrond kan dienen.

Naar aanleiding van deze uitspraak is door het ministerie een andere werkwijze ingesteld. Er is een door een deskundige uitgevoerde omgevingscheck nodig om te bepalen of er voldoende nestgelegenheid in de directe omgeving is. Indien er voldoende alternatieven zijn kan de 'omgevingscheck' door middel van een ontheffingsaanvraag aan het ministerie worden voorgelegd. Indien het ministerie hiermee akkoord gaat geeft zij een 'positieve afwijzing' van de ontheffingsaanvraag. Wat wil zeggen dat de ontheffing niet verleend wordt, omdat deze niet nodig is.

Op 11 juli 2012 heeft de Raad van State twee einduitspraken gedaan waarin de hierboven beschreven werkwijze in strijd met het de Flora en faunawet wordt geacht. Met de aanwezigheid van alternatieven voor een roofvogelnest wordt niet voorkomen dat daarvoor eerst de vaste rust- en verblijfsplaats wordt verstoord. Het ministerie dient in deze gevallen dus een ontheffing af te geven.

In het voorjaar 2013 is de beoordeling van ontheffingsaanvragen door de Dienst Regelingen enigszins gewijzigd, waardoor er ruimte is gecreëerd om ontheffing te verlenen. Er zijn verschillende ontheffingen verleend voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten zonder belang uit Vogelrichtlijn, maar op basis van ruimtelijke ontwikkeling, omdat er geen sprake is van verstoring met wezenlijke invloed. Hiervoor moet aangetoond worden dat er voldoende alternatief leefgebied in de directe omgeving is. Een ontheffingsaanvraag is nog wel nodig. Deze werkwijze is nog niet geformaliseerd (mei 2013).

Volgens de richtlijnen van het ministerie moet in ieder geval de volgende procedure worden gevolgd:

- In ieder geval moet eerst met zekerheid vastgesteld worden dat één van deze soorten in het plangebied broedt. Richtlijnen voor het waarnemen van boomvalk en sperwer zijn te vinden in de 'Inventarisatierichtlijnen per soort SOVON broedonderzoek; 2011.
- Indien er een nest wordt aangetroffen moet er een 'omgevingscheck' worden opgesteld. Door de Dienst Regelingen zijn een aantal soortenstandaards van streng beschermde soorten gepubliceerd. Eén van de soorten waar een soortenstandaard van is, is de buizerd. In de soortenstandaard staat een ecologische beschrijving, met verspreiding en aantalsontwikkeling van de soort, de wettelijk bescherming, voorwaarden aan de inventarisatie en beschermingsmaatregelen bij ingrepen. Deze soortenstandaards gaan er vanuit dat er een mogelijkheid is om te mitigeren. Er zijn nog geen soortenstandaards voor de sperwer en de boomvalk vastgesteld. Als leidraad kan die van de buizerd worden gebruikt. In de omgevingscheck wordt aangegeven welke geschikte gebieden om te nestelen er in de omgeving zijn en wordt geïnventariseerd welke roofvogels er in de omgeving broeden. Naar verwachting zijn er voor sperwer en boomvalk voldoende alternatieven in Buitenveldert te vinden.

Flora

Er moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van beschermde orchideeën (brede wespenorchis). Brede wespenorchissen staan in tabel 1, voor deze soort is er een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Dat betekent dat een ontheffingsaanvraag voor deze soort niet nodig is.

Zorgplicht

Voor alle soorten, ook niet-beschermde, geldt de zorgplicht. Dat betekent dat door zorgvuldig te werken zoveel mogelijk schade aan diersoorten moet worden voorkomen. Dat betekent dat door zorgvuldig werken schade aan diersoorten kan worden voorkomen. Dat kan bijvoorbeeld dat ruigte in het najaar of winter te verwijderen en in één richting te werken, zodat eventueel aanwezige dieren kunnen vluchten. Geadviseerd wordt om voor de werkzaamheden een ecologisch werkprotocol op te laten stellen. Hierin staat bijvoorbeeld in welk jaargetijde werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd, wat er gedaan moet worden als er dieren tijdens de werkzaamheden worden aangetroffen.

Fig. 11 Sloot tussen plangebied en A10